
[2020-56-RE](#)

Causa 2020-56-RE

(Gimeno Candela c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 367-2020. Recurs d'empara

Aute del 12 d'octubre del 2020

BOPA núm. 125, del 21 d'octubre del 2020

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 24 de juliol del 2020, per la representació processal de la Sra. Montserrat Gimeno Candela, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra els autes del 17 de juny del 2020 i del 21 de juliol del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés degut substanciat per un tribunal imparcial predeterminat per la llei, a la defensa, a no confessar-se culpable, a no declarar en contra d'un mateix, al recurs en matèria penal i a la presumpció d'innocència, tots ells reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, per extensió, dels drets i de les llibertats reconeguts en els articles 5.5, 6.1, 6.2, 6.3 b), 6.3 d), 13 i 17 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades i la resta de resolucions judicials recaigudes en el marc de la causa 3400068/2010, que reconegui el dret de la recurrent a obtenir una resolució sobre el fons de l'assumpte i que retrotregui les actuacions al moment anterior a la vulneració al·legada;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 31 de gener del 2012, la Sra. Montserrat Gimeno Candela va ser condemnada com a responsable penalment en concepte d'autora de l'assassinat del seu espòs, sense la concurrència

de circumstàncies modificatives de la responsabilitat penal, a la pena de 20 anys de presó i a l'expulsió del Principat durant un període de 20 anys.

1.2. El 19 de maig del 2020, la representació processal de la Sra. Montserrat Gimeno Candela va presentar un recurs de revisió contra la sentència esmentada en què sol·licitava que és declarés la procedència d'aquest recurs i que s'assenyalés la celebració del judici oral amb la pràctica de les proves que les parts tinguessin a bé proposar i/o aportar.

1.3. El 17 de juny del 2020, el Tribunal de Corts, mitjançant aute, va decidir declarar la improcedència d'aquest recurs i, per tant, la seva inadmissió a tràmit.

1.4. La representació processal de la Sra. Montserrat Gimeno Candela va formular un incident de nul·litat contra aquesta darrera decisió, i, el 21 de juliol del 2020, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què desestimava l'incident de nul·litat esmentat.

1.5. El 24 de juliol del 2020, la representació processal de la Sra. Montserrat Gimeno Candela va interposar un recurs d'empara contra els autes del 17 de juny del 2020 i del 21 de juliol del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració dels drets i llibertats reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, al Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals ressenyats en l'encapçalament.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- La recurrent en empara, després d'exposar la seva valoració personal dels fets que van donar lloc a la seva condemna per un delictes d'assassinat, al·lega en primer terme, que s'han vulnerat els seus drets fonamentals a la presumpció d'innocència i a la defensa.

- En aquest sentit, assenyala que no va ser defensada amb arguments apropiats per demostrar la seva innocència en la mort del seu marit. Afegeix que s'ha produït indefensió perquè si bé es van acceptar proves, aquestes no eren les apropiades per demostrar la seva innocència, i quan ara al·lega fets que provarien la seva innocència de forma incontestable, es refusa l'obertura del judici de revisió.

- Si s'hagués obert el judici de revisió, es podrien haver demanat les proves biològiques realitzades per la Guàrdia Civil, les quals haurien demostrat la presència, en el moment de l'assassinat, d'una tercera persona. Encara que el Tribunal de Corts considerés els fets nous com a no convincents, l'obertura del judici de revisió era procedent.

- La inadmissió a tràmit de la seva petició d'obertura d'un judici de revisió ha conculcat el seu dret fonamental a la jurisdicció, destacant que ha estat condemnada sense cap prova de càrrec que demostrï que ella va ser l'autora del delictes, que no sigui la seva autoinculpació. La sentència dona per provada l'autoria del crim amb indicis de càrrec insuficients, sense estructurar la prova de l'autoria sobre la base de proves científiques sòlides.

- En segon terme, la recurrent entén que s'ha infringit el seu dret a un procés degut, substanciat per un tribunal imparcial predeterminat per la llei.

- El dret a un procés degut s'ha vulnerat pel fet de no procedir a l'obertura del judici de revisió. S'ha mantingut una aparença d'impuls processal, però no ha estat compatible amb el dret fonamental a la llibertat i a la seguretat, ni a l'assistència tècnica d'un lletrat ni a la presumpció d'innocència.

- A més, exposa que la ponent de l'auto del Tribunal de Corts del 17 de juny del 2020 va formar part del Tribunal que la va condemnar a la pena de 20 anys de presó. Així, els membres del Tribunal de Corts que van participar en el procés penal no poden formar part del Tribunal que resol el procés de revisió.

- I, en darrer terme, argumenta que la desestimació del seu recurs de revisió també hauria vulnerat el dret al recurs en matèria penal. La interpretació d'aquest dret no pot ser restrictiva i obligava al Tribunal de Corts a acceptar el judici de revisió per tal de permetre la pràctica de les proves demanades.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades i la resta de resolucions judicials recaigudes en el marc de la causa 3400068/2010, que reconegui el seu dret a obtenir una resolució sobre el fons de l'assumpte i que retrotregui les actuacions al moment anterior a la vulneració al·legada.

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

- En els seus autos del 17 de juny del 2020 i del 21 de juliol del mateix any, el Tribunal de Corts declara que el recurs de revisió constitueix un remei de caire extraordinari que només procedeix contra resolucions fermes i pels motius taxats i continguts a l'article 253 del Codi de procediment penal.

- Sustenta que és palmari i evident que el recurs no s'ajusta a la causa invocada de l'article 253 c) "*Quan, amb posterioritat a la resolució, s'arribi al coneixement d'algun fet que provi d'una manera incontestable la innocència del condemnat*", ja que les al·legacions probatòries de la recurrent no consisteixen en fets nous o desconeguts que s'hagin descobert amb posterioritat a la sentència, sinó que les proves estaven a l'abast del Tribunal, com indica la recurrent mateixa. És a dir, es tracta de dades ja conegudes que consten en les actuacions i que van ser examinades i valorades pel tribunal d'instància, d'apel·lació i pel Tribunal Constitucional mateix.

Afegeix que el recurs de revisió no és una instància més, sinó un nou procés derivat d'una novetat extrínseca al procediment que constitueix el seu objecte. No és un mitjà per efectuar una nova valoració de la prova.

- Respecte a la qüestionada imparcialitat del Tribunal i de la ponent, afirma que l'article 254 del Codi de procediment penal determina que és el tribunal que havia dictat la sentència aquell que decideix la procedència o la improcedència del judici de revisió.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un

tribunal suprem; l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd i que no vulnerin cap dels drets protegits per l'article 10 de la Constitució.

3.2. Esdevé necessari per tal d'examinar la procedència de l'admissió o de la inadmissió d'aquest recurs d'empara establir quin és el seu objecte. En aquest sentit, el recurs d'empara s'interposa contra l'aute del Tribunal de Corts que inadmet el judici de revisió i contra l'aute que resol l'incident de nul·litat plantejat contra aquest; és a dir, els autes del 17 de juny del 2020 i del 21 de juliol del mateix any.

3.3. D'acord amb la precisió anterior, no ha tingut lloc cap vulneració dels drets a la presumpció d'innocència i a la defensa pel fet de la negativa del Tribunal de Corts a procedir a l'obertura d'un judici de revisió, regulat en els articles 253 i 254 del Codi de procediment penal.

En efecte, la recurrent al·lega, en el seu primer motiu del recurs d'empara, que se la va condemnar sense prova de càrrec suficient, que no es van valorar les proves de manera adequada, que no va ser defensada amb els arguments necessaris per a la seva defensa i que la sentència condemnatòria es va fonamentar en indicis no suficients establint-se la seva autoria sense proves científiques sòlides.

Aquestes al·legacions no poden constituir l'objecte d'un recurs d'empara contra l'aute del Tribunal de Corts que inadmet a tràmit un recurs de revisió, ja que la recurrent en empara pretén mitjançant les al·legacions esmentades que es revisi la valoració de la prova d'una sentència penal ferma dictada fa uns 8 anys.

3.4. Aleshores, l'objecte del recurs d'empara s'ha de limitar a l'al·legació que realitza la recurrent en aquest primer motiu d'empara, en virtut de la qual la negativa a obrir el judici de revisió li hauria vulnerat el dret a la jurisdicció (article 10 de la Constitució), ja que addueix que ha al·legat fets que proven de manera incontestable la seva innocència, alhora que s'haguessin pogut valorar també les proves biològiques practicades per la Guàrdia Civil.

Aquest extrem d'aquest primer motiu es pot examinar, de manera conjunta, amb el tercer motiu, en què assenyala que la negativa a obrir el judici de revisió també hauria vulnerat el seu dret al recurs en matèria penal. Segons el parer de la recurrent, la interpretació d'aquest dret no pot ser restrictiva i obligava al Tribunal a obrir el judici de revisió i a permetre la pràctica de les proves sol·licitades.

L'anàlisi d'aquests motius exigeix partir de la dada que la recurrent sí ha rebut per part del Tribunal de Corts una resposta motivada i fonamentada en Dret en relació amb la inadmissió del recurs de revisió. Així, el Tribunal de Corts parteix de la natura del recurs de revisió, com a un mitjà d'impugnació extraordinari que és procedent contra sentències i ordenances penals fermes i només pels motius taxats previstos en l'article 253 del Codi de procediment penal.

Des d'aquesta òptica, el Tribunal de Corts examina si concorren els supòsits per decretar la procedència del recurs de revisió i motiva que no existeix cap fet nou o desconegut com exigeix l'article 253 c) del Codi de procediment penal, sinó que allò que pretén la recurrent és una nova valoració de les proves. En aquest cas, el Tribunal de Corts constata que no existeix una novetat extrínseca que possibilita la revocació d'una sentència ferma.

Consegüentment, es pot concloure que la recurrent ha obtingut de la jurisdicció ordinària una resposta motivada i fonamentada en la manca de compliment del supòsit de fet de l'article 253 c)

esmentat, que impedeix la procedència del recurs de revisió. Aquesta resposta judicial no constitueix cap vulneració del dret a la jurisdicció, ni del dret al recurs en matèria penal, ja que el dret a la jurisdicció no implica sempre l'admissió i la tramitació d'un judici de revisió, sinó solament quan concorren els supòsits taxats i restrictius que permet la legislació processal penal. En aquest cas, l'anàlisi de la procedència del recurs i la seva conclusió negativa, perfectament motivades i explicitades, no significa cap vulneració del dret a la jurisdicció, perquè la recurrent ha tingut accés a aquesta i ha obtingut una decisió fonamentada en relació amb la seva pretensió, ni tampoc cap vulneració del dret al recurs, per tal com el Tribunal de Corts ha justificat de manera raonable i lògica la improcedència del recurs de revisió, conforme a la normativa vigent.

3.5. La recurrent fonamenta, el seu segon motiu del recurs, en la infracció del seu dret al procés degut, substanciat per un tribunal imparcial predeterminat per la llei.

Exposa que la magistrada ponent de l'acte del Tribunal de Corts del 17 de juny del 2020 va formar part del Tribunal que la va condemnar a la pena de 20 anys de presó. Considerant així que els membres del Tribunal de Corts que van participar en el procés penal no poden formar part del Tribunal que resol el procés de revisió.

3.6. L'article 254 del text refós del Codi de procediment penal estableix, en el segon apartat, que "*La petició de revisió es trasllada al fiscal general i, amb l'informe d'aquest, el tribunal que dictà sentència decideix la procedència o la improcedència del judici. En cas afirmatiu, assenyala dia per a la celebració del judici oral i requereix a les parts que proposin i aportin les proves que estimin convenientes*".

El Tribunal de Corts afirma que no concorre cap vulneració del dret a un tribunal imparcial, perquè l'article 254 esmentat determina que és el mateix tribunal que va dictar sentència aquell que ha de declarar la procedència o no del judici de revisió.

Aquest motiu, a diferència del primer i del tercer, que com ja s'ha exposat no tenen el contingut constitucional necessari (article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional), sí que ha de ser admès a tràmit en relació amb una eventual vulneració del dret a un procés degut substanciat per un tribunal imparcial predeterminat per la llei.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit els motius primer i tercer de l'escrit de recurs d'empara 2020-56-RE interposat per la representació processal de la Sra. Montserrat Gimeno Candela contra els actes del 17 de juny del 2020 i del 21 de juliol del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts.

2. Admetre a tràmit el segon motiu exposat en l'escrit esmentat contra les decisions ressenyades del Tribunal de Corts, consistent en l'eventual vulneració del dret a un procés degut substanciat per un tribunal imparcial predeterminat per la llei.

3. Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, al president del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal.

4. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 12 d'octubre del 2020.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Jean-Yves Caullet
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat

Dominique Rousseau
Magistrat